

معرفت‌شناسی اثبات‌گرایی در آموزش دانشجویان پرستاری

فرزانه محمدنژاد^۱، سیمین جهانی^۲، شهرام مولوی نژاد^۳، اسد ایمانی^{۳*}

- ۱- دانشجوی دکتری پرستاری، کمیته تحقیقات دانشجویی، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز، اهواز، ایران
 ۲- دانشیار مرکز تحقیقات مراقبت پرستاری در بیماری‌های مزمن، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز، اهواز، ایران
 ۳- دانشجوی دکتری پرستاری، کمیته تحقیقات دانشجویی، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز، اهواز، ایران

Journal of Education and Ethics in Nursing, Vol.11, No.3&4, Fall & Winter 2022

چکیده:

مقدمه: استفاده از مبانی معرفت‌شناسی اثبات‌گرایی، در آموزش مراقبت از بیمار، مستلزم قابل‌حس بودن، تجربه‌پذیر بودن و آزمون‌پذیری ابعاد مراقبتی است؛ این در حالی می‌باشد که دانشجوی پرستاری، در حیطه کاری خود، با فردی در ارتباط است که دارای ابعاد ناملموس می‌باشد. ابعدی که ممکن است برای فرد، تجارب حیطه‌های آن تبلور خارجی نداشته باشند. هدف این تحقیق، بررسی معرفت‌شناسی اثبات‌گرایی، در آموزش دانشجویان پرستاری است.

روش کار: پژوهش حاضر، از نوع مروری - روایتی است، که با جستجوی کلید واژگان اصلی به زبان فارسی، از جمله: اثبات‌گرایی، فلسفه، پرستاری، آموزش و همچنین کلید واژگان انگلیسی Positivism, philosophy, Nursing, Education در پایگاه‌های داده‌ای PubMed, Google Scholar, Science Direct, Ovid, Wiley, Web of Science, Magiran and SIDs، و در مجلات داخلی و خارجی (۲۰۰۰ - ۲۰۲۳)، انجام شده است.

یافته‌ها: معرفت‌شناسی اثبات‌گرایی، به عنوان یک مکتب فلسفی، در آموزش دانشجویان پرستاری، فراوان دیده می‌شود؛ به همین دلیل دانشجویان، در دوره کارشناسی و کارشناسی ارشد، با این مکتب فلسفی آشنا نمی‌شوند و جایگاهی در کوریکولوم آموزشی آن‌ها ندارد و از طرفی، یکی از معایب عمده کاربرد این مکتب در آموزش دانشجویان پرستاری، آن است که این مکتب فلسفی، به بعد فیزیولوژیک انسان توجه دارد و به دیگر ابعاد انسان از جمله: بعد روحی- روانی و معنوی، به دلیل انتزاعی و ناملموس بودن، توجه خاصی ندارد.

نتیجه گیری: با توجه به استفاده متعدد از این مکتب فلسفی، در بررسی و ارزیابی بعد فیزیولوژیک در بیماران، اگر چه به نظر می‌رسد که دانشجویان پرستاری، در دوره کارشناسی و کارشناسی ارشد، باید با مبانی این مکتب فلسفی آشنا شوند؛ اما از طرفی آشنایی آن‌ها با دیگر مکاتب فلسفی، جهت ارزیابی و مدیریت جنبه‌های غیرفیزیولوژیک بیماران، ضروری می‌باشد.

واژگان کلیدی: اثبات‌گرایی، فلسفه، پرستاری، آموزش، تحقیق

J Educ Ethics Nurs 2022; 11(3&4):103-110

مقدمه

فلسفی خاص، با پدیده‌ها ارتباط برقرار می‌کند [۲]. دانشجویان پرستاری نیز از این قاعده مستثنی نیستند و آن‌ها در برخورد با پدیده‌های مرتبط با بیمار از جمله: درد، خواب، استرس، اضطراب، آرامش، سازگاری و ده‌ها پدیده دیگر از یک رویکرد فلسفی استفاده می‌کنند، که گاه ممکن است با مبانی آن آشنا و یا به صورت ناخودآگاه و از روی عادت باشد [۳].

یکی از مکاتب فلسفی پرکاربرد، فلسفه اثبات‌گرایی (Positivism) است. اثبات‌گرایی، اگرچه به‌عنوان یک مکتب فلسفی، ریشه در

دانشجویان، مکرر در ارتباط با پدیده‌ها، از مکاتب فلسفی جهت پذیرش، درک و مدیریت آن‌ها استفاده می‌کنند. استفاده از مکاتب فلسفی، ممکن است به‌صورت خودآگاه و یا ناخودآگاه باشد [۱]؛ به‌گونه‌ای که وقتی از فرد پرسیده می‌شود که چرا با یک پدیده خاص، با روش مد نظر خود ارتباط برقرار کرده؟! ممکن است جواب واضحی نداشته باشد؛ ولی با پیگیری رفتارشناسی وی با همان پدیده، در موقعیت‌های مختلف و همچنین نحوه تعامل وی با دیگر پدیده‌ها مشخص می‌شود که این فرد، با یک رویکرد

*نویسنده مسئول، نشانی: دانشجوی دکتری پرستاری، کمیته تحقیقات دانشجویی، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز، اهواز، ایران.

پست الکترونیک: Imani.nursing@gmail.com

تلفن تماس: ۰۹۱۸۱۴۳۵۶۳۵

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۰۵/۲۲

تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۰۲/۱۳

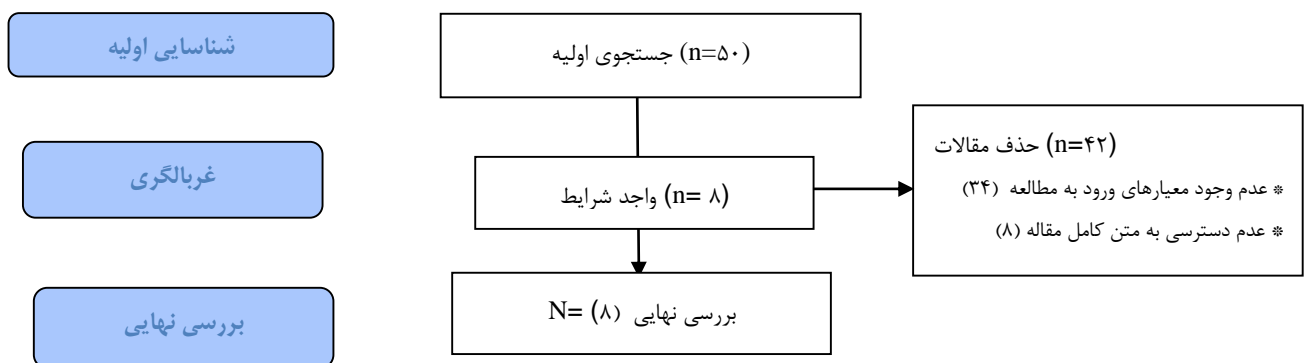
در حوزه آموزش پرستاری، امری اجتناب‌ناپذیر است. حال با توجه به نقش انکارناپذیر اثبات‌گرایی در آموزش، هدف این پژوهش، بررسی معرفت‌شناسی اثبات‌گرایی، در آموزش دانشجویان پرستاری است.

روش کار

پژوهش حاضر، از نوع مروری - روایتی است، که با جستجوی کلید واژگان اصلی به زبان فارسی، از جمله: اثبات‌گرایی، فلسفه، پرستاری، آموزش و همچنین کلید واژگان انگلیسی، philosophy، Positivism, Nursing, Education PubMed, Google Scholar, Science Direct, Ovid, Wiley, Web of Science, Magiran and SIDs, و در مجلات داخلی و خارجی (۲۰۰۰ - ۲۰۲۳)، انجام شده است. مقالات، به دو زبان فارسی و انگلیسی جستجو شدند. در جستجوی اولیه، با توجه به گستردگی موضوع، تنها مطالعاتی که مشابهت زیادی با اهداف مطالعه داشتند، جهت مرور مد نظر قرار گرفتند. (۵۰ مقاله) از آنجایی که معیارهای ورود مطالعات، جهت بررسی بیشتر شامل ارتباط کامل مطالعات به مکتب اثبات‌گرایی و همچنین مطالعات مرتبط با بررسی معرفت‌شناسی اثبات‌گرایی در آموزش پرستاری بودند، ۳۴ پژوهش کنار گذاشته شد؛ همچنین مطالعاتی که دسترسی به متن کامل آن‌ها مقدور نبود از بررسی ما خارج شدند؛ (N=۸) سپس یافته‌های مطالعات باقی مانده، (N=۸) جهت بررسی بیشتر مورد مطالعه قرار گرفتند. (شکل ۱) از آن جا که همه مطالعات جستجو شده در این تحقیق هماهنگ نبودند، از ترکیب نتایج آن‌ها به صورت کمی خودداری گردید. تجزیه و تحلیل داده‌ها به صورت مرور جامع مقالات، جمع‌بندی کیفی و نتیجه‌گیری نهایی انجام شد. برای بررسی کیفیت مطالعات، از دستورالعمل Reporting Items for Systematic Reviews and PRISMA (MetaAnalysis)، استفاده گشت.

اندیشه‌های Auguste Comte، دارد؛ اما پیشینه آن را در عصر جدید می‌توان به Francis Bacon، بازگرداند [۴]. در این مکتب فلسفی، اعتقاد بر این است که ذهن باید کار خود را مستقیماً از ادراک حسی ساده آغاز کند [۵]؛ همچنین در این فلسفه، اعتقاد بر این است که تمام معرفت ما از تجربه، ناشی می‌شود و اندیشه‌ها، از احساس و ادراک برمی‌خیزد و چون ما فقط به وسیله احساس و ادراک می‌اندیشیم و این دو از تجربه نتیجه می‌شوند؛ پس هیچ‌یک از معارف ما نمی‌تواند مقدم بر تجربه باشد [۶]؛ به طور کلی در این نظریه، ذهن پس از دریافت اطلاعات از طریق حواس، آن‌ها را ترکیب، تجزیه و تعمیم می‌دهد [۷]. دانشجویان پرستاری در مراقبت از بیمار، به طور متداوم از حواس پنج‌گانه استفاده می‌کنند. آن‌ها تغییرات قلب را از روی نوار قلب، تنفس را از روی حرکات قفسه سینه و صدای تنفس، درد بیمار را از روی تغییرات چهره، پوزیشن بیمار و اظهارات آن‌ها درک می‌کنند. آن‌ها نبض بیمار را لمس می‌کنند، تعداد تنفس آن‌را می‌شمارند، رنگ پوست او را می‌بینند و دیگر اقداماتی که درک آن‌ها مستلزم استفاده از حواس پنج‌گانه و گاه کاربرد یک ابزار، دلیلی برای واقعیت‌سنجی می‌باشد. این دو ویژگی یعنی استفاده از حواس پنج‌گانه و استفاده از ابزار، بر مبانی فلسفه اثبات‌گرایی استوار است [۸].

عدم آشنایی دانشجویان پرستاری با مکاتب فلسفی از جمله اثبات‌گرایی، آن‌ها را در انجام مراقبت از بیمار، به انجام کارهای روتین و بدون استدلال عادت می‌دهد؛ به گونه‌ای که بعد از مدتی حضور در بالین، در تمام حالات مواجهه با بیمار یا در مواجهه با بیماران، با مشکلات متفاوت از یک رویکرد بالینی روتین و ثابت استفاده می‌کنند و نمی‌توانند قدرت استدلال بالینی داشته باشند؛ همچنین دانشجویان نمی‌توانند، تنوع در بیماران را با تنوع در رویکردهای مختلف مراقبت مدیریت کنند [۹]. به جهت اجتناب از روزمرگی و همچنین تقویت روحیه مدیریت، شرایط متفاوت در دانشجویان پرستاری، آشنایی دانشجویان با ردپای مکاتب فلسفی

شکل ۱: نمودار روند انتخاب مطالعات

یافته‌ها

از آنجایی که دانشجویان پرستاری، در سه حوزه تحقیقات پرستاری، آموزش و نحوه مراقبت از بیمار، در سه مقطع کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری تخصصی، در طول تحصیل خود در دانشکده‌ها آموزش می‌بینند و از طرفی با توجه به اهداف پژوهش، بررسی و نقش معرفت‌شناسی اثبات‌گرایی در آموزش دانشجویان پرستاری، به عنوان یک مکتب فلسفی در تحقیقات پرستاری، آموزش بالینی و کاربرد این تفکر فلسفی، در مراقبت از بیمار مشخص گردید.

معرفت‌شناسی اثبات‌گرایی در تحقیقات

نقش و موضوع معرفت‌شناسی اثبات‌گرایی، به عنوان یک مکتب فلسفی، در تحقیقات بالینی، زیاد دیده می‌شود؛ به گونه‌ای که بیشتر مطالعات دانشجویان پرستاری مرتبط با بالین، از رویکرد اثبات‌گرایی و در قالب تحقیقات کمی انجام شده است [۱۰].

Weaver (۲۰۰۶)، معتقد بود که استفاده از ابزارهای دقیق در بررسی متغیرها، استفاده از تفکر قیاسی و رسیدن از کل به جز و همچنین انجام مطالعات در بستر طبیعی بالینی، همه آن‌ها بیانگر تفکر اثبات‌گرایی است، که اساس مطالعات دانشجویان پرستاری را تشکیل می‌دهند [۱۱]. دانشجویان در تحقیقات خود از نمونه‌هایی استفاده می‌کنند که بیانگر جامعه هدف باشند و این عناصر مورد بررسی، در ارتباط با پدیده‌هایی که در محیط طبیعی خود تجربه می‌کنند، تحت مطالعه قرار می‌گیرند [۱۲]. از نظر اثبات‌گرایان، پدیده‌ها اگر بخواند معنادار باشد، باید تحقیق‌پذیر باشد [۵]؛ یعنی شواهدی تجربی وجود داشته باشد که صدق یا کذب آن را نشان دهد. از طرفی Sahin (۲۰۱۹)، معتقد است که استفاده دانشجویان از رویکرد اثبات‌گرایی در تحقیق پدیده‌های تجربی و ملموس، کاربرد دارد؛ ولی در پدیده‌های ناملموس، مانند: درک افراد از اضطراب، افسردگی، تجارب زیسته در پدیده‌های مختلف و تبیین فرآیند پدیده‌ها ناتوان است [۱۳] و این مسأله، یکی از معایبی می‌باشد که از توجه افراطی به رویکرد اثبات‌گرایی در تحقیقات پرستاری و همچنین عدم توجه به دیگر رویکردهای فلسفی از جمله: طبیعت‌گرایی و عمل‌گرایی، دیده شده است [۱۴]. بیشتر تحقیق‌های دانشجویان پرستاری، در دوره تحصیلی کارشناسی و کارشناسی ارشد، مطالعات کمی است [۱۵] و مبنای کار مطالعات کمی، تفکر اثبات‌گرایی می‌باشد. استفاده از این رویکرد در مطالعات شیوع، علت و اثر همبستگی و ارتباط بین متغیرها، کاربرد مؤثری دارد؛ این در حالی است که دانشجوی پرستاری در مراقبت از بیمار، با پدیده‌هایی در ارتباط می‌باشد که دارای جنبه‌های انتزاعی است که تنها با رویکردهای تحقیقی طبیعت‌گرایانه و اکتشافی، قابل درک می‌باشند [۱۶].

Corry و همکاران (۲۰۱۹)، معتقد هستند که رویکرد اثبات‌گرایی، برای تبیین مسائل غیر عینی، دارای کاستی‌هایی بود که با پسا اثبات‌گرایی تا حدودی مرتفع گردید؛ به گونه‌ای که در تفکر پسا اثبات‌گرایی، واقعیت نسبی در نظر گرفته می‌شود و در بستر احتمال می‌توان به آن دست یافت [۱۰]. Paley (۲۰۰۱)، در بررسی نقش تفکر اثبات‌گرایی در مطالعات کیفی، مشخص کرد که تنها با رویکرد اثبات‌گرایی، اصلاً نمی‌توان به تبیین مسائل ذهنی ورود کرد و این مسأله مستلزم بهره‌گیری از مکاتب مختلف است [۱۷]؛ به عنوان مثال اگر دانشجوی پرستاری بخواهد، پدیده درد را در بیمار با رویکرد اثبات‌گرایی تحقیق کند، ناچار است که برای بررسی خود، ابزار بررسی سطح درد داشته باشد؛ این در حالی است که همین دانشجو جهت بررسی معنای درد در بیماران مختلف، نمی‌تواند از رویکرد اثبات‌گرایی استفاده کند و برای تبیین این موضوع باید از رویکرد پدیدارشناسی، که ریشه در فلسفه طبیعت‌گرایی دارد، استفاده کند [۱۸].

معرفت‌شناسی اثبات‌گرایی در آموزش بالینی دانشجویان پرستاری

آموزش دانشجویان پرستاری، به صورت تئوری و عملی است. دانشجویان در واحدهای عملی در قالب کارآموزی و کارورزی در عرصه، به مراقبت از بیمار می‌پردازند. در آموزش دانشجویان پرستاری، دائماً به استفاده از حواس تأکید می‌شود [۱۹]؛ به گونه‌ای که دانشجویان در بررسی بیمار، نبض بیمار را لمس و می‌شنوند؛ همچنین صداهای تنفسی را گوش می‌دهند، حرکات قفسه سینه، رنگ پوست، مخاط بیمار، آزمایشات و نوار قلب بیمار را مشاهده می‌کنند و بسیاری از اقدامات بالینی دیگر که همه آن‌ها استفاده از حواس و رسیدن از رویکرد کل‌نگر به سیستم‌های بیمار به مشکلات احتمالی و جزئی از این سیستم‌ها می‌باشد و این همان رویکرد اثبات‌گرایی است [۸]. از دیدگاه رویکرد اثبات‌گرایی، پارامترهای فیزیولوژیک بیمار را می‌توان اندازه‌گیری و داده‌های مشخص به دانشجو نشان می‌دهد که چه کاری باید انجام دهد، تا سطوح طبیعی را حفظ یا اصلاح کند [۲۰]. یکی از ابزارهای اصلی آموزش دانشجویان پرستاری، ماکت بیمارنا است. دانشجو، لمس، دق و سمع را به صورتی کاربردی روی آن انجام می‌دهد. مربیان و اساتید پرستاری نیز که معتقد به رویکرد اثبات‌گرایی هستند، در آموزش خود به دانشجویان، به داده‌های عینی، تجربه شده و قابل اندازه‌گیری می‌پردازند؛ اگرچه این مسأله باعث می‌شود، که دریافت و درک بخش وسیعی از اطلاعات ذهنی بیمار، در آموزش تصمیم‌گیری و استدلال بالینی به دانشجویان، مورد غفلت واقع گردد [۲۱]. تغییر نگاه تئوری به رشته پرستاری، به تمرکز بالینی و کار در عرصه نقطه عطفی بود که نیاز به تغییر

بهره ببرند؛ به گونه‌ای که تنها آنچه را می‌بینند، می‌شنوند، لمس و بو می‌کنند، می‌چشند، مکتوب کنند و به داده‌های ذهنی خود یا بیمار بسنده نکنند [۳۴]؛ به عنوان مثال، بیماری که از تخت می‌افتد و پرستار در ایستگاه پرستاری است و از طریق مراجعه همراه به ایستگاه، متوجه افتادن بیمار می‌شود، در این مورد خاص، نوشتن گزارش پرستاری به این صورت که «بیمار در ساعت ۱۴ دچار افتادن از تخت شد» اشتباه است و به جای آن پرستار باید گزارش را از طریق درک، و حواس بنویسد: «ساعت ۱۴ در حالی که همراه بیمار سراسیمه وارد ایستگاه پرستاری شد و اظهار می‌کرد که بیمار وی از تخت افتاده است، سریعاً به اتاق بیمار مراجعه کردم و در حالی که بیمار روی زمین افتاده بود و از درد زانوی چپ شاکی بود، وی را مشاهده کردم. در بررسی اولیه هوشیاری ۱۵/۱۵٪ بود و دامنه حرکتی زانو طبیعی بود و درد بیمار ۵ از ۱۰ بود. در هنگام بی‌حرکتی زانو، با آتل بیمار را به تخت منتقل کردم.»

برخلاف تصور مراقبتی، که افراد اثبات‌گرا دارند و تنها به عینیت‌گرایی، کمی بودن و تقلیل‌گرایی اطلاعات بیمار توجه می‌کنند، دانشجوی پرستاری در پاسخ به نیازهای مراقبتی بیمار، باید واکنش‌های روحی - روانی وی به بیماری و شرایط همراه آن را نیز مکتوب کند. این مسأله نیازمند توجه به جنبه‌های غیرفیزیولوژیک بیمار و پرسش سؤال‌های اکتشافی در ابعاد روانی، اجتماعی و معنوی می‌باشد [۳۵].

بحث

این پژوهش مروری-روایی، با هدف نقش تفکر اثبات‌گرایی در تحقیقات، آموزش بالینی دانشجویان و مراقبت از بیمار انجام گردید. دانشجوی پرستاری، نیازمند توسعه همه جانبه در طول تحصیل است و نباید تنها از یک تفکر فلسفی استفاده کند و خود را محصور در مبانی فکری آن ببیند. دانشجویانی که تنها متکی به معرفت‌شناسی اثبات‌گرایی باشند و دیگر مکاتب فلسفی را نادیده بگیرند، دچار محدودیت‌هایی در حوزه تحقیقات، آموزش پرستاری و نحوه مراقبت از بیمار می‌شوند [۳۶].

تحقیق Foss و همکاران (۲۰۰۲)، نشان داد که متکی بودن به رویکرد اثبات‌گرایی در دانشجویان پرستاری، آن‌ها را در تقابل با رویکرد طبیعت‌گرایی قرار می‌دهد و این در حالی است که مرز میان تحقیقات کمی و کیفی تشکیل می‌شود [۳۷]. معرفت‌شناسی اثبات‌گرایی، همسو با رویکرد تحقیقات کمی است [۳۸]. Arghode (۲۰۱۲)، در بررسی خود بیان کرد که نقش محقق اثبات‌گرا در تحقیق، مستقل از موضوع می‌باشد و از روش‌های عینی ساختارمند و ابزارهای استاندارد، برای بررسی متغیرها استفاده می‌کند؛ این در حالی است که بررسی بسیاری از متغیرها

در رویکرد اثبات‌گرایی بیش از پیش احساس شد [۲۲]. Krishnan (۲۰۱۸)، معتقد است که تکیه بیش از حد، بر تقویت تفکر اثبات‌گرایی در آموزش تئوری، مانع توسعه نگاه انتزاعی در تصمیم‌گیری پدیده‌های بالینی می‌شود [۲۳].

از طرفی، تکیه به رویکرد اثبات‌گرایی در آموزش پرستاری، شاید بتواند تجربه‌گرایی را در دانشجویان تقویت کند؛ اما در توسعه تفکر انتزاعی، ناتوان است [۲۴]؛ این در حالی است که تقویت تفکر انتزاعی در دانشجوی پرستاری، با توجه به سطح انتزاع متاپارادیم‌های رشته، ضروری می‌باشد [۲۵].

معرفت‌شناسی اثبات‌گرایی در مراقبت از بیمار

مراقبت، محور اصلی عملکرد دانشجوی پرستاری است [۲۶]. در پرستاری اینکه دانشجو بداند چه کاری برای بیمار خود انجام دهد، ضروری می‌باشد؛ اما مهم‌تر از آن چگونگی و چرایی انجام آن مراقبت خاص است [۲۷]. یکی از اصول اساسی، حضور دانشجویان پرستاری در بالین، جهت مراقبت از بیمار و آمادگی روانی است [۲۸]؛ چراکه در یک مطالعه کیفی، در ایران مشخص شد که دانشجویان پرستاری، جهت حضور در عرصه، آمادگی روانی ندارند [۲۹]. دانشجویان برای این امر نیازمند تفکر اثبات‌گرایی هستند؛ به گونه‌ای که بدون استفاده از معرفت‌شناسی اثبات‌گرایی، دچار روزمرگی و روتین شدن انجام کارها، بدون خلاقیت و نوآوری می‌شوند. در معرفت‌شناسی اثبات‌گرایی، رسیدن به چرایی انجام کارها، مستلزم حرکت از کل‌نگری به سمت جزئی‌نگری و پرهیز از کلی‌گویی می‌باشد [۳۰]. اطلاع از فلسفه انجام کارها در دانشجوی پرستاری، اعتماد به نفس، که یکی از مهم‌ترین جنبه‌های آمادگی روانی است را پرورش می‌دهد [۳۱]. دانشجویان پرستاری، در توجیه چرایی مراقبت، فرد-محور، هستند و این توجیه از بیماری به بیمار دیگر یا برای یک بیمار در موقعیت‌های مختلف متفاوت است [۳۲]. اینکه دانشجوی پرستاری، در دو بیمار با یک مشکل یکسان مثلاً پنومونی، به یکی از آن‌ها تشویق به دم عمیق و بازدم تنفس با لب‌های غنچه‌ای و در دیگری تنها تغییر پوزیشن را برای بهبود وضعیت تنفسی و تبادل گازهای تنفسی توصیه می‌کند؛ در نتیجه توضیح برآیند بهبود تنفس در هر دو بیمار، مستلزم استفاده از رویکرد اثبات‌گرایی و تحلیل موقعیت آن‌ها بر اساس تفکر قیاسی است؛ به گونه‌ای که در هر دو بیمار، با سنجش پارامترهای فیزیولوژیک و پاراکلینیک می‌تواند بهبود وضعیت تنفس را پایش کند.

در معرفت‌شناسی اثبات‌گرایی، آنچه مهم می‌باشد، داده‌های بالینی است که از طریق حواس، دریافت و درک شده‌اند [۳۳]؛ به همین دلیل است که برخی از اساتید مکرر به دانشجوی پرستاری توصیه می‌کنند که در نوشتن گزارش پرستاری، از حواس پنج‌گانه خود

Mackey و همکاران (۲۰۱۷)، در پژوهش خود بیان کردند که یکی از کاربردهای تفکر اثبات‌گرایی، تعدد تولید مطالعات کمی و به تبع آن ایجاد بستر مراقبت مبتنی بر شواهد (Evidence base practice) است [۵۰]. به نظر می‌رسد که دانشجویان پرستاری، در چالش‌های مراقبتی خود می‌توانند از دستورالعمل‌های مراقبتی و یا گایدلاین‌ها استفاده کنند، که این دو حاصل رویکرد مراقبت مبتنی بر شواهد، هستند.

محدودیت اصلی این تحقیق، یکسان نبودن یافته‌ها و تنوع آن‌ها در مطالعات مختلف بود، که در این پژوهش سعی شد با مرور اجمالی و روایتی این موضوع تا حدودی مرتفع گردد.

نتیجه‌گیری

نتایج این پژوهش مروری-روایی، نشان می‌دهد، مکتب اثبات‌گرایی در جنبه‌های مختلف آموزش پرستاری، از جمله: مراقبت از بیمار، تحقیقات پرستاری و نحوه تدریس، نقش بسزایی دارد؛ بنابراین ضروری است که دانشجویان در دوره کارشناسی و کارشناسی ارشد، با مبانی این مکتب فلسفی آشنا شوند. از آنجایی که دانشجوی پرستاری، با مددجویانی در ارتباط است که دارای ابعاد زیستی، روانی، اجتماعی و معنوی هستند، بی‌شک تنها با یک رویکرد فلسفی، نمی‌توان ارزیابی همه جانبه‌ای از آن‌ها داشت و این مسأله مستلزم نگاه کلیت‌نگری به انسان و استفاده از معرفت‌شناسی مکاتب مختلف است. از طرفی اساتید، با رویکرد اثبات‌گرایی، تنها عینی بودن را در دانشجویان تقویت می‌کنند؛ آن‌گونه که بسیاری از واقعیت‌ها در ذهن انسان‌ها می‌باشد و دانشجوی پرستاری باید بتواند در تعامل دو جانبه و ذهنیت‌گرایی به این واقعیت‌ها، در جهت مراقبت و تحقیقات پرستاری دست یابد. این دسته از استادان در ارزشیابی دانشجویان، تنها معیارهای کمی را می‌پذیرند و در قضاوت کیفی مبتنی بر نظر خود ناتوان هستند.

با استفاده از نتایج این مطالعه، انتظار می‌رود که دانشجویان و استادان بخش پرستاری، از نگاه فلسفی خود در مراقبت، آموزش و تحقیق در ارتباط با بیمار، آگاهی داشته باشند و با توجه به اهداف خود در پیوستار عینیت‌گرایی تا ذهنیت‌گرایی، از مبانی فلسفی مختلف و مناسب با موقعیت، استفاده کنند.

کاربرد فلسفه اثبات‌گرایی در جنبه‌های مختلف مراقبتی، آموزشی - پژوهشی، مستلزم به‌کارگیری آن در زمان مناسب و انجام مطالعات متعدد در آینده است. انتظار می‌رود، کاربرد فلسفه اثبات‌گرایی در موضوعات ویژه و در بیماران مختلف، در پژوهش‌های آتی مدنظر قرار بگیرد.

مستلزم معنابخشی، ورود تجارب شخصی به تحقیق، تلاش برای درک عمیق و توسعه همه جانبه متغیر است [۳۹]. نتایج مطالعات در رویکرد اثبات‌گرایی، قابل سنجش و اثبات با روش‌های آماری است؛ البته با این رویکرد، متغیرهای ذهنی و تجارب زیسته افراد، قابل اندازه‌گیری نیست [۴۰]. در مطالعات اثبات‌گرایی، واقعیت، یکی است که بر اساس طراحی فرضیه و با روش‌های آماری تأیید یا نپذیرفتن آن بررسی می‌شود [۱۲]؛ به طوری که واقعیت در ذهن بیمار است و از بیماری با بیمار دیگر متفاوت می‌باشد و دستیابی به واقعیت‌ها، مستلزم توجه به فردیت و زمینه موجود است [۴۱] که در مغایرت با مبانی فلسفی اثبات‌گرایی، در تحقیق می‌باشد.

آموزش دانشجویان در پرستاری، مستلزم تفهیم این نکته می‌باشد که دانشجوی پرستاری، با شخصی در ارتباط است که چند بعد جداگانه دارد که توجه و درک این ابعاد نیازمند داشتن تعدد رویکردی در تدریس می‌باشد. اساتیدی که در تدریس خود تنها به اثبات‌گرایی معتقد هستند، نمی‌توانند در انتقال مفاهیم ذهنی، معنوی و اخلاقی موفق باشند [۴۲]. مدرسان طرفدار اثبات‌گرایی، در ارزشیابی تکوینی و تراکمی دانشجویان خود تنها بر اساس ابزار استاندارد و کمی قضاوت می‌کنند؛ این در حالی است که دانشجوی پرستاری، در عملکرد بالینی خود به صورت کیفی و مشاهده‌ای ارزیابی می‌شود که مستلزم وجود توان قضاوت کیفی در مربی است [۴۳].

یکی از مسائل مهم در نحوه مراقبت از بیمار، این موضوع است که دانشجویان پرستاری باید بدانند که از فردی مراقبت می‌کنند که دارای ابعاد زیستی، روانی، اجتماعی و معنوی است [۴۴]. بررسی بیمار در ابعاد زیستی با رویکرد اثبات‌گرایی، توجیه‌پذیر می‌باشد؛ زیرا این بعد از انسان، دارای تبلور تجربی است و با حواس و ابزار قابل اعتبار، ارزیابی می‌شود [۴۵]. در بعد فیزیولوژیک، ابزارها توانایی سنجش و اندازه‌گیری دارند؛ اما در دیگر ابعاد افراد، مخصوصاً در بعد معنوی، خاستگاه تجربی ندارند و با ابزار عینی قابل ارزیابی و سنجش نمی‌باشند [۴۶]؛ بنابراین دانشجویانی که تنها معتقد به اثبات‌گرایی هستند، در بررسی این ابعاد ناتوان می‌باشند و آن‌را در برنامه مراقبتی خود نادیده می‌گیرند. از طرفی پیروان مکتب فلسفی اثبات‌گرایی، متافیزیک را غیرممکن می‌دانند [۴۷]؛ به طوری که برخی از بیماران در بستر فرهنگی - اعتقادی خود، معتقد به نقش نیروهای ماورایی و غیر مادی در سلامت و بیماری هستند [۴۸] و دانشجوی پرستاری در بخش‌های بالینی مکرر این مسأله را از مددجوی خود مشاهده می‌کند که برای بهبودی خود دعا، نذر و به نیروهایی ماورایی متوسل می‌شود. احترام و توجه به اعتقادات و رسوم فرهنگی بیمار، با حفظ خودآگاهی فرهنگی در پرستاران، از اهمیت خاصی برخوردار است [۴۹].

تشکر و قدردانی

با توجه به ماهیت مروری - روایی این پژوهش، از تمام نویسندگانی که از مقالات آن‌ها به‌گونه‌ای در نگارش این مطالعه استفاده گردید، نهایت تقدیر و تشکر ابراز می‌شود.

References:

1. Bluhm RL. The (dis)unity of nursing science. *Nurs Philos.* 2014;15(4):250-60.
2. McCurry MK, Revell SM, Roy SC. Knowledge for the good of the individual and society: linking philosophy, disciplinary goals, theory, and practice. *Nurs Philos.* 2010;11(1):4. ۰۲-۲
3. Cheraghi F, Yousefzadeh MR, Goodarzi A. The Role and Status of Philosophy in Nursing Knowledge, Insight and Competence. 2019;8(2):e90762.
4. Ryan G. Introduction to positivism, interpretivism and critical theory. *Nurse researcher.* 2018;25(4):41-9.
5. Mills J, Chapman Y, Bonner A, Francis K. Grounded theory: A methodological spiral from positivism to postmodernism. *Journal of advanced nursing.* 2007;58(1):72-9.
6. Ward K, Hoare KJ, Gott M. Evolving from a positivist to constructionist epistemology while using grounded theory: Reflections of a novice researcher. *Journal of Research in Nursing.* 2015;20(6):449-62.
7. Kennedy TJ, Lingard LA. Making sense of grounded theory in medical education. *Medical education.* 2006;40(2):101-8.
8. Coleman P. An examination of positivist and critical realist philosophical approaches to nursing research. *International Journal of Caring Sciences.* 2019;12(2):1218-24.
9. Ryan GS. Postpositivist critical realism: philosophy, methodology and method for nursing research. *Nurse researcher.* 2022;30.(۳)
10. Corry M, Porter S, McKenna H. The redundancy of positivism as a paradigm for nursing research. *Nursing Philosophy.* 2019;20(1):e12230.
11. Weaver K, Olson JK. Understanding paradigms used for nursing research. *Journal of advanced nursing.* 2006;53(4):459-69.
12. Bloomfield J, Fisher MJ. Quantitative research design. *Journal of the Australasian Rehabilitation Nurses Association.* 2019;22(2):27-30.
13. Sahin MD, Öztürk G. Mixed Method Research: Theoretical Foundations, Designs and Its Use in Educational Research. *International Journal of Contemporary Educational Research.* 2019;6(2):301-10.
14. Ball E, McLoughlin M, Darvill A. Plethora or paucity: A systematic search and bibliometric study of the application and design of qualitative methods in nursing research 2008–2010. *Nurse Education Today.* 2011;31(3):299-303.
15. Cha C, Hwang H, An B, Jeong S, Yang SJ. Nursing student and faculty competency improvement through a nurse-bridging program in Cambodia. *Nurse education today.* 2020. ۹۳:۱۰۴۰۲۳;
16. Cutler NA, Halcomb E, Sim J. Using naturalistic inquiry to inform qualitative description. *Nurse researcher.* 2022;30.(۳)
17. Paley J. Positivism and qualitative nursing research. *Scholarly inquiry for nursing practice.* 2001;15(4):371-87.
18. Morley G, Briggs E, Chumbley G. Nurses' experiences of patients with substance-use disorder in pain: a phenomenological study. *Pain management nursing.* 2015;16(5):701-11.
19. Levett-Jones T, Cant R, Lapkin S. A systematic review of the effectiveness of empathy education for undergraduate nursing students. *Nurse Education Today.* 2019;75:80-94.
20. Kalyani MN, Jamshidi N, Molazem Z, Torabizadeh C, Sharif F. How do nursing students experience the clinical learning environment and respond to their experiences? A qualitative study. *BMJ open.* 2019;9(7):e028052.
21. Hunter JL. Applying constructivism to nursing education in cultural competence: A course that bears repeating. *Journal of Transcultural Nursing.* 2008;19(4):354-62.
22. Whall AL, Hicks FD. The unrecognized paradigm shift in nursing: Implications, problems, and possibilities. *Nursing Outlook.* 2002;50(2):72-6.
23. Krishnan P. A philosophical analysis of clinical decision making in nursing. *Journal of Nursing Education.* 2018;57(2):73-8.
24. Poucher ZA, Tamminen KA, Caron JG, Sweet SN. Thinking through and designing qualitative research studies: A focused mapping review of 30 years of qualitative research in sport psychology. *International Review of Sport and Exercise Psychology.* 2020;13(1):163-86.
25. Lee RC, Fawcett J. The influence of the metaparadigm of nursing on professional identity development among RN-BSN students. *Nursing Science Quarterly.* 2013;26(1):96-8.
26. Amsrud KE, Lyberg A, Severinsson E. Development of resilience in nursing students :A systematic qualitative review and thematic synthesis. *Nurse education in practice.* 2019;41:102621.
27. Giske T. How undergraduate nursing students learn to care for patients spiritually in clinical studies—a review of literature. *Journal of nursing management.* 2012;20(8):1049-57.
28. Terry D, Peck B, Smith A, Nguyen H. Occupational self-efficacy and psychological capital amongst nursing students: a cross sectional study understanding the malleable attributes for success. *European Journal of Investigation in Health, Psychology and Education.* 2019;10(1):159-72.
29. Joolae S, Jafarian Amiri SR, Farahani MA, varaei S. Iranian nursing students' preparedness for clinical training: A qualitative study. *Nurse Education Today.*

- 2015;35(10):e13-e7.
30. Tineke Water R, Shayne Rasmussen R, Debra Gerrard R. Nursing's duty of care: From legal obligation to moral commitment. *Nursing Praxis in New Zealand*. 2017;33(3):7-20.
 31. Valizadeh L, Zamanzadeh V, Gargari RB, Ghahramanian A, Tabrizi FJ, Keogh B. Pressure and protective factors influencing nursing students' self-esteem: A content analysis study. *Nurse education today*. 2016;36:468-72.
 32. Håkansson Eklund J, Holmström IK, Kumlin T, Kaminsky E, Skoglund K, Högländer J, et al. Same same or different? A review of reviews of person-centred and patient-centred care. *Patient education and counseling*. 2019(1):3-11.
 33. Tobiano G, Bucknall T, Marshall A, Guinane J, Chaboyer W. Nurses' views of patient participation in nursing care. *Journal of advanced nursing*. 2015;71.۰۲-۲۷۴۱:(۱۲)
 34. Hameed RY, Allo RR. Assessment of nurses' knowledge about nursing documentation. *Journal of Kufa for Nursing Science Vol*. 2014;4.(۱)
 35. Cooper KL, Chang E, Sheehan A, Johnson A. The impact of spiritual care education upon preparing undergraduate nursing students to provide spiritual care. *Nurse education today*. 2013;33(9):1057-61.
 36. Lewis S, Rogers M, Naef R. Caring-human science philosophy in nursing education: Beyond the curriculum revolution. *International Journal of Human Caring*. 2006.۸-۳۱:(۴)۱۰;
 37. Foss C, Ellefsen B. The value of combining qualitative and quantitative approaches in nursing research by means of method triangulation. *Journal of advanced nursing*. 2002;40(2):242-8.
 38. DiCicco-Bloom B, Crabtree BF. The qualitative research interview. *Medical education*. 2006;40(4):314-21.
 39. Arghode V. Qualitative and Quantitative Research: Paradigmatic Differences. *Global Education Journal*. 2012;2012.(۴)
 40. Squires A, Dorsen C. Qualitative research in nursing and health professions regulation. *Journal of Nursing Regulation*. 2018;9(3):15-26.
 41. Pathak V, Jena B, Kalra S. Qualitative research. *Perspectives in clinical research*. 2013;4(3):192.
 42. Lewinson LP, McSherry W, Kevern P. Spirituality in pre-registration nurse education and practice: A review of the literature. *Nurse education today*. 2015;35(6):806-14.
 43. Halcomb E, Peters K. Nursing student feedback on undergraduate research education: Implications for teaching and learning. *Contemporary Nurse*. 2009;33(1):59-68.
 44. Khat A, Menger A, Hamaideh SH, Al-Modallal H, Abdalrahim A. Nursing students' knowledge about behavioral and biopsychosocial domains of dementia: A cross-sectional survey study. *International Journal of Nursing Knowledge*. 2021.
 45. Considine J, Trotter C, Currey J. Nurses' documentation of physiological observations in three acute care settings. *Journal of clinical nursing*. 2016;25(1-2):134-43.
 46. McEwen M. Spiritual nursing care: state of the art. *Holistic Nursing Practice*. 2005;19(4):161-8.
 47. Timmins F, Caldeira S. Understanding spirituality and spiritual care in nursing. *Nursing Standard*. 2017;31.(۲۲)
 48. Ramezani M, Ahmadi F, Mohammadi E, Kazemnejad A. Spiritual care in nursing: a concept analysis. *International nursing review*. 2014;61(2):211-9.
 49. Lor M, Crooks N, Tluczek A. A proposed model of person-, family-, and culture-centered nursing care. *Nursing Outlook*. 2016;64(4):352-66.
 50. Mackey A, Bassendowski S. The history of evidence-based practice in nursing education and practice. *Journal of professional nursing*. 2017;33(1):51-5.

Positivism Epistemology Critique in Nursing Students Education

Farzaneh Mohamadnejad¹, Simin Jahani², Shahram Molavynejad², Asad Imani^{3*}

Received: 2023/05/03

Revised: 2023/07/28

Accepted: 2023/08/13

1. PhD Nursing Student, Student Research Committee, Department of Nursing and Midwifery, Ahvaz Jundishapur University of Medical Sciences, Ahvaz, Iran
2. Nursing Care Research Center in Chronic Disease, School of Nursing and Midwifery, Ahvaz Jundishapur University of Medical Sciences, Ahvaz, Iran
3. PhD Nursing Student, Student Research Committee, Department of Nursing and Midwifery, Ahvaz Jundishapur University of Medical Sciences, Ahvaz, Iran

Journal of Education and Ethics in Nursing, Vol.11, No.3&4, Fall & Winter 2022

J Educ Ethics Nurs 2022;11(3&4):103-110

Abstract:

Introduction:

The use of positivist epistemology in patient care education requires perceptibility, experienceability, and testability of care dimensions. This is while the nursing student, in his work area, is in contact with a person who has intangible dimensions. Dimensions that may not have external perspectives for a person's experiences. The purpose of the present study is to criticize the role of positivist epistemology in the education of nursing students.

Materials and Methods:

The present study is a narrative review that by searching the key words including positivism, Philosophy, Nursing, Education in PubMed, Google Scholar, Science Direct, Ovid, Wiley, Web of Science, Magiran and SIDs databases and in domestic and foreign journals was done from 2000 to 2023.

Result:

The positivism epistemology as a philosophical approach, is widely seen in the education of nursing students. This is while undergraduate and graduate students are not familiar with this philosophical approach; and it has no place in their educational curriculum. On the other hand, one of the main disadvantages of using this approach alone in the education of nursing students is that this philosophical approach deliberately pays attention to the physiological dimension of persons and does not pay special attention to other aspects of them; including the mental-psychological and spiritual dimension due to its abstractness and intangibility.

Conclusion:

Considering the multiple use of this philosophical approach in examining and evaluating the physiological dimension in patients, although it seems necessary that nursing students in the bachelor's and master's degree should be familiar with the basics of this philosophical approach. But on the other hand, their familiarity with other Philosophical approach is a necessity to evaluate and manage the non-physiological aspects of patients.

Keywords: Positivism, Philosophy, Nursing, Education, Research

* Corresponding author Email: Imani.nursing@gmail.com